

Zarządzanie pamięcią w Pythonie - jak działa i czy warto go dotykać?

Czy w Pythonie zdarzają się wycieki pamięci? Jaki jest właściwie koszt działania garbage collector'a? Kiedy mogą pojawić się problemy z pamięcią i jak możemy próbować je rozwiązać?

Maciej Pytel

02/03/2015

O mnie

Software developer @ CodiLime. Piszę (głównie) w Pythonie. Lubię rozumieć jak rzeczy działają "w środku".

Disclaimer

Który Python?

Ten talk jest o Pythonie 2.7.
Mówiąc Python mam na myśli CPython.

Przykłady

<https://github.com/MaciekPytel/python-memory-talk>

- 1 Trochę teorii
- 2 Czemu warto o tym wszystkim wiedzieć? Co i jak możemy zrobić?
 - Przykład: RESTful server
 - Wycieki pamięci
- 3 Kilka przydatnych narzędzi
- 4 Trochę więcej teorii, czyli jak to właściwie działa

Część 1

Trochę teorii

- Każdy obiekt ma licznik referencji.
- W momencie gdy liczba referencji osiągnie 0 obiekt jest *natychmiast* dealokowany.
- Co z cyklami referencji?

Garbage collector

Zadanie: usunąć obiekty w nieosiągalnych cyklach referencji.

Rozwiązanie: garbage collector.

- Uruchamiany co jakiś czas przez interpreter Pythona.
- Nie dealokuje obiektów, a jedynie zrywa cykle referencji.
- "Zawiesza" proces podczas zbierania śmieci.
- Drogi: koszt działania (co najmniej) liniowy od liczby wszystkich referencji w programie.

Weak generational hypothesis

Większość obiektów w programie ma bardzo krótki, albo bardzo długi czas życia.

Czy to może nam pomóc w optymalizacji GC?

- Dzielimy obiekty na 3 generacje (0, 1, 2).
- Każdy nowo alokowany obiekt trafia do generacji 0.
- Dłużej istniejące obiekty znajdują się w wyższych generacjach.
- Na generację 0 składa się niedużo obiektów, które z dużym prawdopodobieństwem można zwolnić (zgodnie z hipotezą powyżej).

- Garbage collection n-tej generacji to taki, w którym GC przeanalizował obiekty generacji $0..n$.
- Obiekt, który przeżył GC n-tej generacji jest promowany do generacji $n + 1$ (technicznie $\min(2, n + 1)$).
- GC generacji 0 jest tanie - przeprowadzamy je często.
- GC wyższych generacji są droższe - przeprowadzamy je znacznie rzadziej.

- Referencje nie zwiększające licznika referencji wskazywanego przez siebie obiektu.
- Istnienie słabej referencji nie zapobiega dealokacji obiektu.
- W Pythonie dostarczane przez moduł *weakref*.
- Dereferencja słabej referencji do zwolnionego obiektu zwraca *None*.

Część 2

Czemu warto o tym wszystkim wiedzieć? Co i jak możemy zrobić?

Punkt 1

Przykład: RESTful server

- Serwer:
 - Flask-RESTful + gunicorn.
 - Dwie klasy: Task i Subtask.
 - Relacja jeden-do-wielu (każdemu Taskowi odpowiada wiele Subtasków).
 - API pozwala dodawać, odczytywać i usuwać Taski i Subtaski.
- Test: uruchomić kilku klientów wysyłających w pętli żądania i mierzyć wydajność.

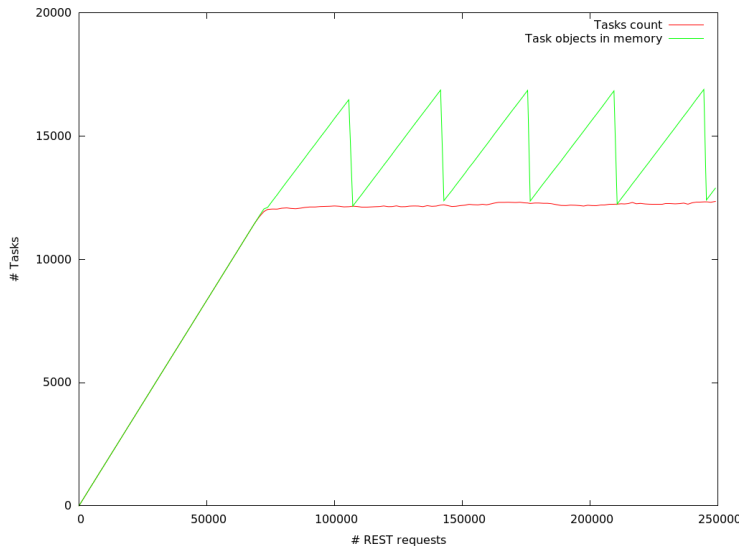
Task

```
class Task(object):  
    def __init__(self, name):  
        self.name = name  
        self._subtasks = {}  
  
    def add_subtask(self, name):  
        self._subtasks[name] = Subtask(name, self)  
  
    def get_subtask(self, name):  
        return self._subtasks.get(name, None)
```

Subtask wersja 1

```
class Subtask(object):  
    def __init__(self, name, task):  
        self.name = name  
        self._task = task  
  
    def get_task(self):  
        return self._task
```


- **GET /tasks/{task_id}/** - zwróć listę Subtasków powiązanych z Taskiem o danym id (JSON)
- **PUT /tasks/{task_id}/** - stwórz Task o zadany id
- **DELETE /tasks/{task_id}/** - usuń Task i wszystkie jego Subtaski
- **GET /subtasks/{subtask_id}/** - zwróć Task, do którego przypisany jest dany Subtask
- **PUT /subtasks/{task_id}/{subtask_id}** - stwórz Subtask o danym id i przypisz do Taska o danym id

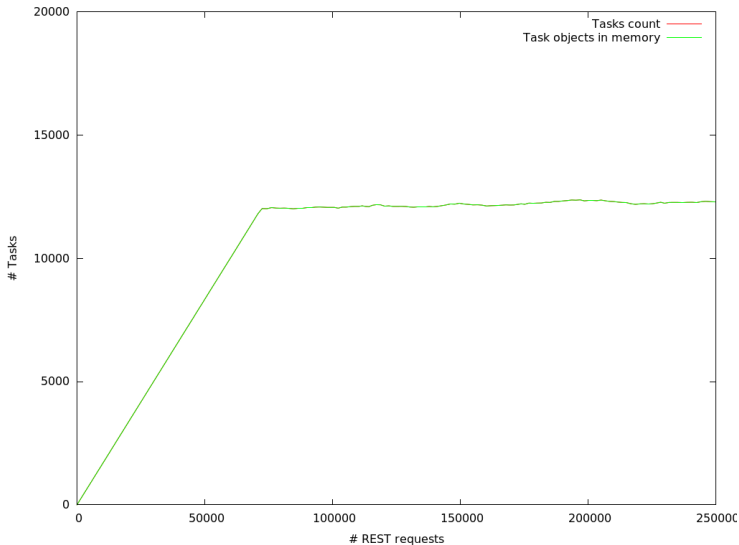
Subtask wersja 2

```
import weakref

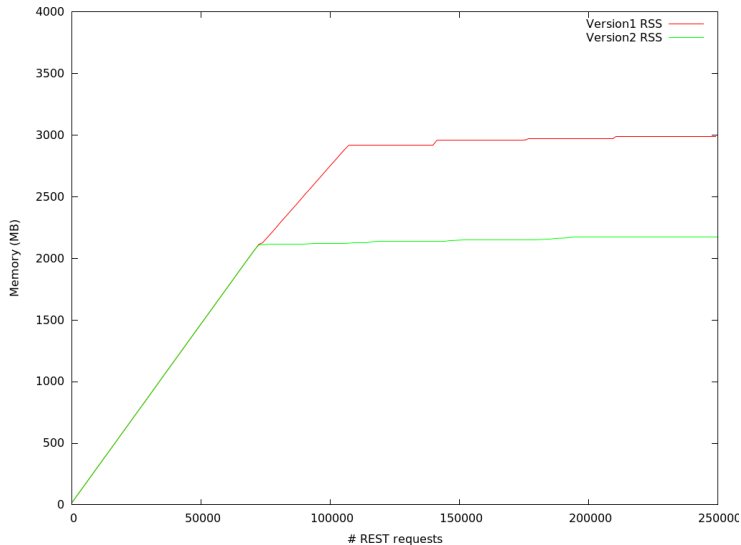
class Subtask(object):
    def __init__(self, name, task):
        self.name = name
        self._task = weakref.ref(task)

    def get_task(self):
        return self._task()
```

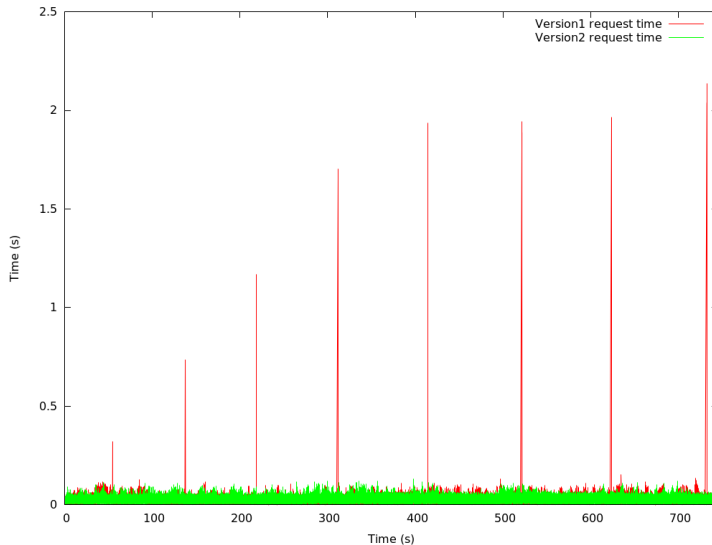
Efekty?

Efekty cd.

Efekty cd.

- Poleganie na GC jest kosztowne.
- W szczególności GC drugiej generacji trwa naprawdę długo (2-2.5s dla serwera z przykładu).
- Koszt wywołań GC niższych generacji jest wyraźnie niższy (nie widać wyraźnego wpływu na czas odpowiedzi serwera).
- GC drugiej jest uruchamiany bardzo rzadko.
- Python potrafi ponownie używać zwolnioną pamięć, ale nie wydaje się jej zwracać do systemu operacyjnego.

Zwalnianie pamięci

- Python ma własny alokator pamięci (szczegóły wychodzą poza zakres tego talka).
- Alokator potrafi zwracać pamięć do kernela*, ale:
 - Pamięć jest alokowana w blokach i będzie zwrócona tylko gdy cały blok jest wolny (fragmentacja!).
 - Dla wielu obiektów (np. tuple) zwalniane obiekty trafiają do puli, do ponownego użycia.
 - Pamięć raz zarezerwowana na inty nigdy nie będzie użyta na nic innego.
 - To samo dla floatów.
 - ...

Jeśli mamy problemy ze zużyciem pamięci przez nasz program:

- Warto usuwać referencje do obiektów natychmiast, gdy przestaną być potrzebne.
- Warto unikać *zbędnych* cykli referencji przy pisaniu aplikacji.
- W większości pozostałych przypadków da się użyć słabych referencji.
- Albo explicite zrywać cykle referencji gdy obiekty przestaną być potrzebne (np. definiując i wołając metodę *delete*).
- *xrange* zamiast *range* w długich pętlach robi różnicę. Serio.

Punkt 2

Wycieki pamięci

Jest kilka możliwych przyczyn wycieku pamięci:

- 1 Wyciek pamięci w module napisanym w c/c++.
- 2 Pamięć przeznaczona na inty, lub floaty nigdy nie będzie zwolniona, lub przeznaczona na cokolwiek innego.
- 3 Trzymanie "zapomnianych" referencji do struktur danych.
- 4 Garbage collector nie zwolni *żadnego* obiektu będącego częścią cyklu, w którym choć jeden obiekt definiuje finalizer (`__del__`).

"Zapomniane" referencje

Warto pamiętać o kilku nieoczywistych miejscach w których mogą pozostać referencje do naszych obiektów:

- 1 `sys.exc_info()` zwraca informacje o ostatnim wyjątku obsługanym w obecnej ramce (frame) stosu. Jedną z informacji jest obiekt `traceback` zawierający cały stan stosu w momencie rzucenia wyjątku. Ups.
- 2 Domknięcia, `functools.partial`, itp.

Finalizer (`__del__`)

- Jeśli obiekt definiuje metodę `__del__` zostanie ona wywołana tuż przed dealokacją obiektu.
- W `__del__` obiekt może stworzyć referencję do siebie - zapobiegnie to jego usunięciu.
- **GC nigdy nie zdealokuje obiektu, który ma zdefiniowane `__del__`!**
- Innymi słowy cykl referencji w którym występuje obiekt ze zdefiniowanym `__del__` nie zostanie nigdy zerwany.
- **Uwaga:** `__del__` jest używany w wielu bibliotekach (a nawet w standardowej bibliotece Pythona!).

Jak widać finalizer tworzy problemy? Jak je rozwiązać?

- Nie używać. Context manager ("with") jest prawie zawsze lepszym rozwiązaniem.
- Jeśli potrzebujemy finalizera - upewnić się że obiekt, który definiuje finalizer nie jest w cyklu referencji (dekompozycja).
- W ostateczności: weakref.ref przyjmuje jako opcjonalny parametr callback, który zostanie wywołany po usunięciu obiektu. Problem: obiekt jest już usunięty w momencie wywołania callbacku, więc musimy gdzieś przechować stan potrzebny tej funkcji.

Finalizer przy użyciu weakref

```
class FileWrapper(object):  
    _weakrefs = set()  
  
    @classmethod  
    def _delegated_close(cls, file_object, w):  
        file_object.close()  
        cls._weakrefs.remove(w)  
  
    def __init__(self, name, mode):  
        self._f = open(name, mode)  
        self._weakrefs.add(weakref.ref(  
            self,  
            functools.partial(self._delegated_close,  
                               self._f)))
```

Część 3

Kilka przydatnych narzędzi

Debugger, część standardowej biblioteki Pythona. Pozwala poruszać się po stosie, wykonywać kod i ewaluować wyrażenia w kontekście dowolnej ramki, analizować wyjątki, ...

Moduł ze standardowej biblioteki Pythona.

- **gc.collect(generation=2)** - ręczne wywołanie GC.
- **gc.enable()** / **gc.disable()** - włącz/wyłącz automatyczne GC.
- **gc.garbage** - lista wszystkich obiektów, które powinny zostać zwolnione, ale mają zdefiniowane `__del__`.
- Pozwala ustawić flagi dla garbage collector, powodujące np. wypisanie statystyk po zakończeniu GC.
- Potrafi podać listę wszystkich obiektów trzymających referencję do naszego obiektu.

Biblioteka do analizy obiektów w pamięci i szukania wycieków pamięci.

- Dostępna przez pip.
- Wizualizacja grafów referencji pomiędzy obiektami.
- Informacja o liczbie obiektów poszczególnych typów w pamięci.
- Zmiana ilości obiektów danego typu w czasie.
- Wystarcza do zdiagnozowania 99% problemów.

- Narzędzie do profilowania i analizy problemów z pamięcią.
- Mnóstwo funkcji: analiza ścieżek w grafie zależności, drzewa rozpinające grafu referencji (!), grupowanie obiektów według różnych relacji równoważności (np. klasa, moduł z którego pochodzą), ...
- Da się dodać śledzenie własnych obiektów z modułu napisanego w C.
- Nienajlepsza dokumentacja i brak dobrych tutoriali w sieci.
- Na ten 1% sytuacji, gdy objgraph nie wystarczy :)

Część 4

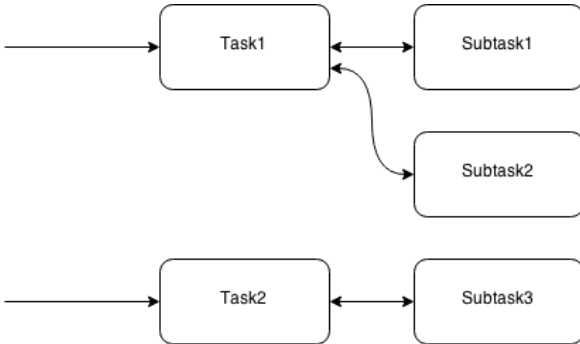
Trochę więcej teorii, czyli jak to właściwie działa

- Każda generacja jest listą dwukierunkową.
- Nowo alokowany obiekt jest dodawany do generacji 0.
- Przed GC n-tej generacji listy obiektów niższych generacji są doklejane do listy obiektów n-tej generacji.
- Po GC n-tej generacji lista żywych obiektów jest doklejana do listy obiektów generacji $n + 1$.

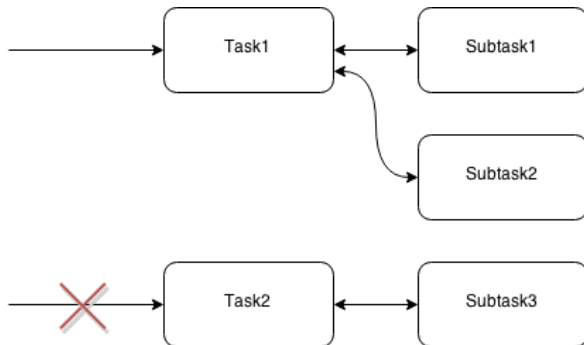
Algorytm GC

- 1 (Dla generacji 1 i 2) Dołącz obiekty niższych generacji (scalanie list dwukierunkowych).
- 2 Przeiteruj po obiektach na liście. Sprawdź wychodzące z nich referencje i jeśli prowadzą do innych obiektów na liście zmniejsz licznik referencji tych obiektów.
- 3 Przeiteruj po obiektach na liście. Jeśli ich licznik referencji wynosi 0 przenieś je na listę *unreachable*.
- 4 Przeiteruj po obiektach pozostałych na liście. Sprawdź wychodzące z nich referencje i przenieś z powrotem każdy bezpośrednio osiągalny obiekt na listę *unreachable*.
- 5 Przywróć oryginalne wartości liczników referencji.
- 6 Dołącz listę osiągalnych obiektów do listy obiektów generacji $n + 1$.
- 7 Usuń wszystkie referencje wychodzące z obiektów na liście *unreachable*.

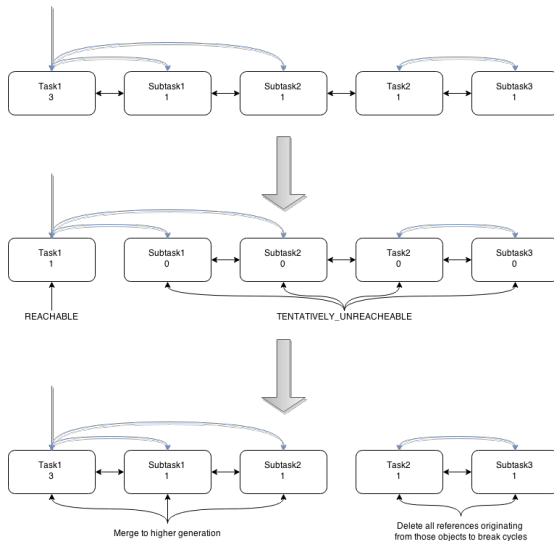
Przykład

Przykład

GC - wizualizacja

- Przedstawiany algorytm oddaje ogólną ideę działania GC w Pythonie. Rzeczywista implementacja jest trochę bardziej skomplikowana.
- Szczegóły w kodzie źródłowym Pythona, plik `/Modules/gcmodule.c` - bardzo dużo komentarzy.

Programmers waste enormous amounts of time thinking about the speed of noncritical parts of their programs (...). We should forget about small efficiencies, say about 97% of the time: premature optimization is the root of all evil. Yet we should not pass up our opportunities in that critical 3%.

- Donald Knuth